

Glasovni sustav japanskog - hiragana

Organizacija glasova

U japanskom jeziku glasovi dolaze u *mōrama*. Mōra je izgovorna jedinica slična slogu, no za razliku od slogova, mōrama se duljina nikad ne mijenja. Kad ih izgovaramo, mōre su kao note. Ovisno o situaciji ćemo im mijenjati visinu tona (npr. kraj upitne rečenice vs. izjavne), ali nikad trajanje.

Općenito, mōra se sastoji od jezgre (samoglasnik), početka (eng. *coda*) i kraja (eng. *onset*), ali u japanskom ne postoje mōre sa suglasničkim krajem. Npr. u riječi *stol*, jezgra je *o*, početak je suglasnički skup *st*, a kraj je *l*.

Također, zabranjeni su suglasnički skupovi - dva suglasnika ne smiju stajati jedan do drugog. Tako je ranije spomenutu riječ *stol* u japanskom nemoguće točno zapisati iz dva razloga (koja?). Zbog ovih ograničenja, broj mogućih mōra je iznenađujuće malen u odnosu na broj mogućih slogova u hrvatskom.

Dopuštene su mōre koje nemaju ni početka ni kraja - dakle sami samoglasnici. Osim samoglasnika, sam može stajati i nosni glas ん. Ovaj glas u hrvatskom jeziku ne tretiramo posebno, ali u japanskom zapravo predstavlja više različitih glasova (n, ŋ, m). Ove varijacije su nam prirodne. Pokušajmo izgovoriti riječi *kondo*, *konkai* i *senpai* obraćajući pažnju na glas *n*. Zbog toga nosni glas ん u japanskom ne smatramo suglasnikom, ali ni samoglasnikom.

Zapis glasova

Japanski jezik ne zapisuje pojedinačne glasove nego mōre. U tablici ispod nalazi se 46 osnovnih znakova pisma hiragana. Mōre u istom stupcu počinju istim suglasnikom, one u istom redu završavaju istim samoglasnikom. Jedina iznimka ovome je ranije spomenuti ん.

	~	k	s	t	n	m	r	h	j(y)	v(w)	~
a	あ	か	さ	た	な	ま	ら	は	や	わ	ん
i	い	き	*し	*ち	に	み	り	ひ			
u	う	く	す	*つ	ぬ	む	る	*ふ	ゆ		
e	え	け	せ	て	ね	め	れ	へ			
o	お	こ	そ	と	の	も	ろ	ほ	よ	を	

Zvučnost

Kao i u hrvatskom, glasovi *k*, *s* i *t* imaju zvučne verzije *g*, *z* i *d*. Za razliku od hrvatskog, gdje glasove *p* i *b* smatramo parom, u japanskom *h*, *p* i *b* čine skup u kojem se glas *h* smatra bezvučnim, *p* poluzvučnim¹, a *b* zvučnim glasom.

Zvučnost ovih glasova zapisuje se dodavanjem dijakritičkog znaka *tenten* (dosl. *crtica-crtica*) uz znak hiragane. Na primjer:

た	ta	だ	da
ほ	ho	ぼ	bo
き	ki	ぎ	gi
す	su	ず	zu

¹Ovaj termin u hrvatskom ne postoji - radi se o doslovnom prijevodu s japanskog.

Iznimno, na glasove iz *h* stupca hiragane dodaje se dijakritički znak *maru* (dosl. *kružić*) koji označava prijelaz $h \rightarrow p$:

は	<i>ha</i>	ぱ	<i>pa</i>
ひ	<i>hi</i>	ぴ	<i>pi</i>

Da ne bi sve bilo tako jednostavno, glasovi *s* i *t* se ispred samoglasnika *i* palataliziraju (slično kao i u hrv.) pa ih se čita kao *ś* i *ć*.